



Фінансується
Європейським Союзом



MOM
ООН МІГРАЦІЯ

Rating
group

Оцінка стану готовності громад до реінтеграції ветеранів

Червень-липень, 2026

Дослідження було проведено Соціологічною групою «Рейтинг» у співпраці з MOM та Міністерством у справах ветеранів України в межах проєкту «Соціальне згуртування та реінтеграція ветеранів в Україні», що реалізується MOM за фінансової підтримки Європейського Союзу

МЕТОДОЛОГІЯ КІЛЬКІСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Метод збору даних: особисті формалізовані інтерв'ю з використанням планшетів - CAPI (Computer Assisted Personal Interviewing)

Аудиторія:

- Населення 102 територіальних громад (зокрема 22 обласні центри, 31 мале місто та 49 сіл), віком від 18 років. Загальна кількість опитаних 1200 респондентів.
- Члени родин військовослужбовців та ветерани, які проживають з ними в одному домогосподарстві. Загальна кількість опитаних – 400 респондентів.

Географія: усі регіони України, контрольовані Урядом, де рівень безпеки дозволяв проведення персональних інтерв'ю

Польові роботи: 24 червня – 9 липня 2026

МЕТОДОЛОГІЯ ЯКІСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Метод збору даних: онлайн відеоконференції (Zoom), телефон, частина – методом офлайн інтерв'ю при особистій зустрічі

Аудиторія:

- 4 фокус-групових дослідження (ФГД) з членами родин ветеранів.
- 20 глибинних інтерв'ю (ГІ) з представниками місцевої бізнес-спільноти та місцевого самоврядування проведено глибинні інтерв'ю

Географія: центральні, західні, східні та південні регіони України (Дніпропетровська, Харківська, Одеська, Миколаївська, Львівська, Чернівецька, Рівненська, Волинська, Київська, Житомирська, Полтавська, Черкаська області)

Польові роботи: 1-11 липня 2026

ЛОГІКА ПОБУДОВИ ІНДЕКСНОГО ПІДХОДУ

Кожен із тематичних модулів розглядається як окремий соціальний фактор. Оцінка факторів за 5-бальною шкалою (де 1 — мінімальна оцінка, 5 — максимальна) дозволяє:

- Розрахувати середній індекс для кожного фактора
- Побудувати профіль готовності громади
- Провести порівняльний аналіз між сприйняттям загального населення та реальним досвідом родин ветеранів.

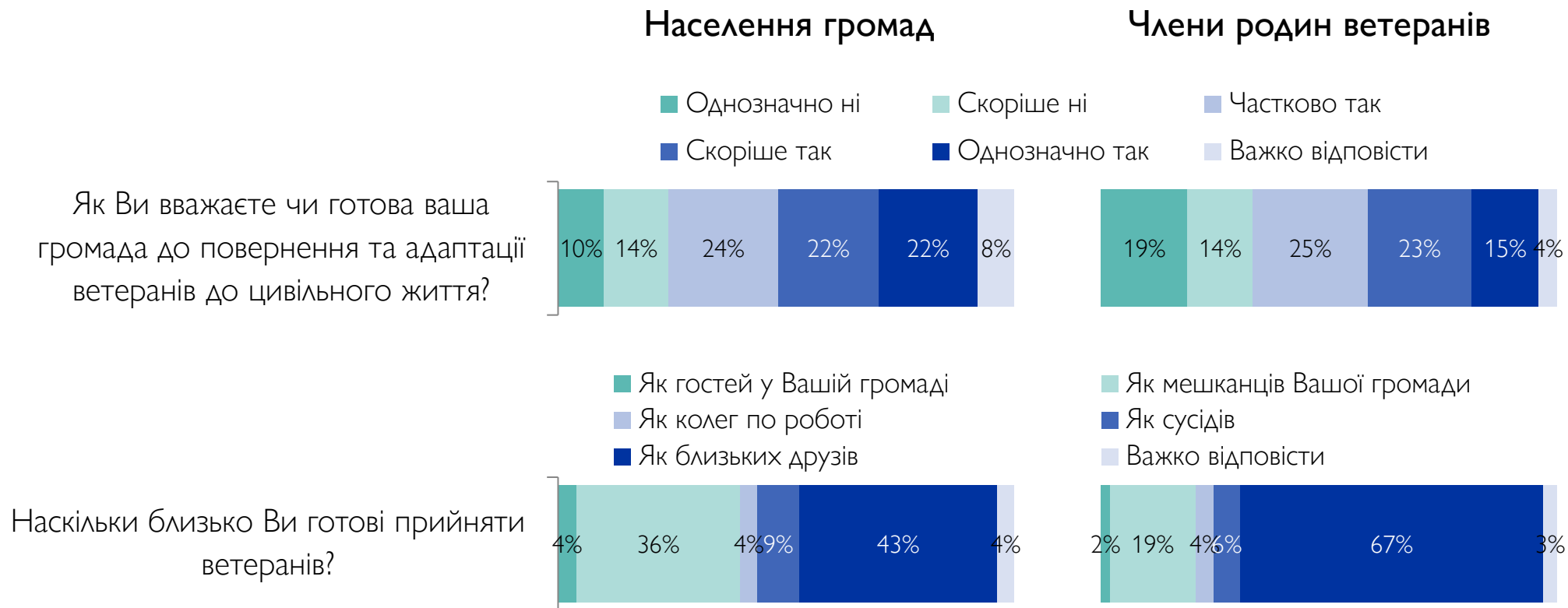
Тематичний модуль	Що вимірюється
Стигматизація та соціальна дистанція	Рівень готовності прийняти ветерана як члена родини, сусіда, колегу чи жителя громади; наявність упереджень щодо агресивності
Безконфліктність при взаємодії	Частота виникнення непорозумінь у побутових ситуаціях (черги, транспорт, заклади обслуговування)
Психосоціальна стабільність	Оцінка рівня тривожності громади щодо повернення ветеранів та оцінка ризиків виникнення кризових явищ (конфліктів у родині, алкоголізм, наркоманія, участь у організованій злочинності тощо)
Працевлаштування	Готовність роботодавців (у сприйнятті громадян) брати на роботу ветеранів. Наявність/якість курсів перекваліфікації в громаді.
Умови ведення бізнесу	Оцінка легкості ведення підприємництва в громаді
Дозвілля	Наявність/якість/доступність культурних/спортивних закладів для ветеранів

ЛОГІКА ПОБУДОВИ ІНДЕКСНОГО ПІДХОДУ

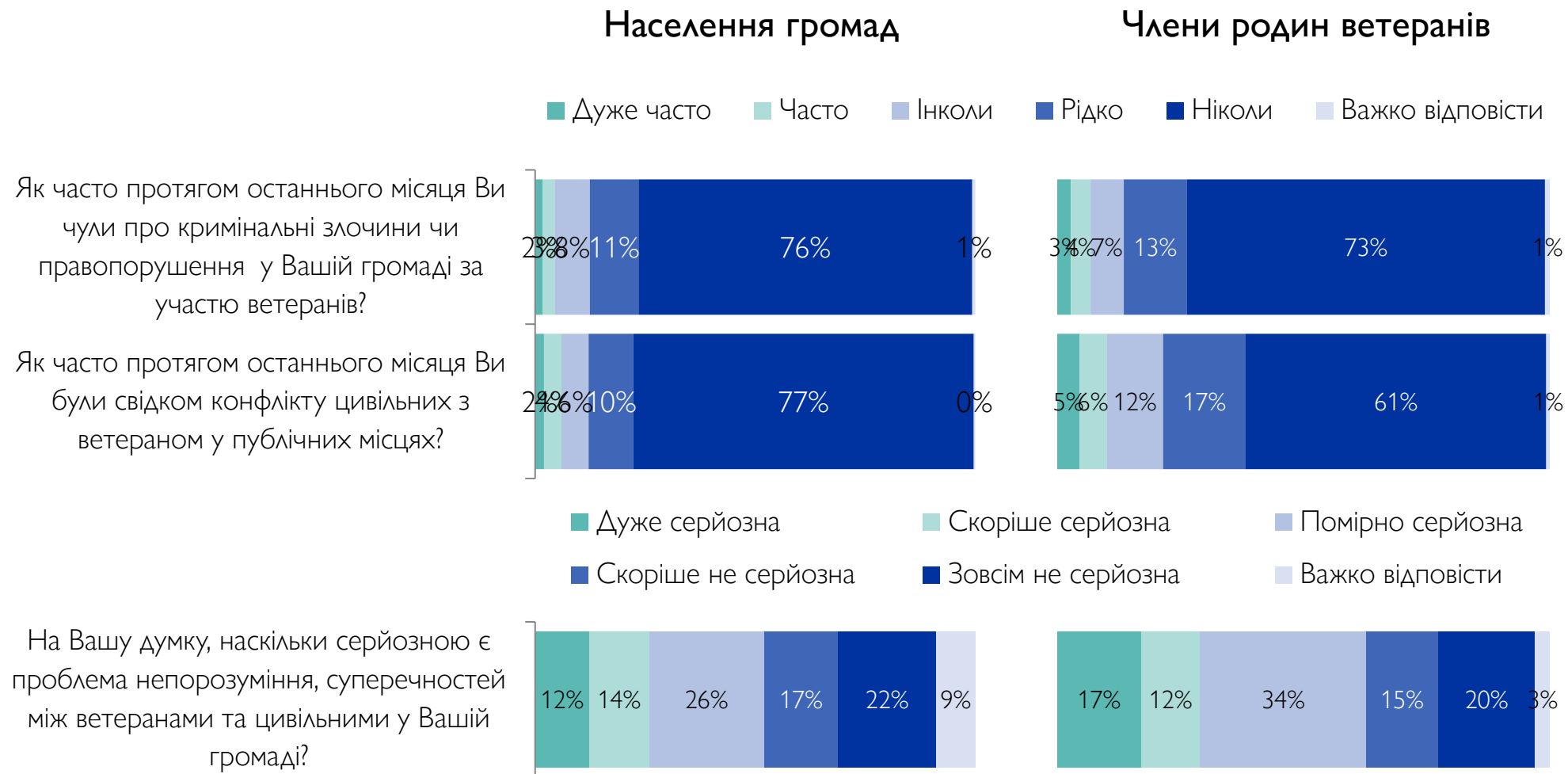
Тематичний модуль	Що вимірюється
Медичні та психологічні послуги	Якість та доступність надання медичної/психологічної допомоги. Рівень довіри до медичних працівників, консультантів – психологів
Реабілітація	Оцінка наявності спеціалізованих центрів та фізичної/територіальної доступності до реабілітаційних послуг
Меморіалізація	Ступінь задоволеності тим, як громада вшановує пам'ять загиблих та поважає живих героїв
Інклюзія та простори	Фізична доступність інфраструктури (пандуси, транспорт) та інклюзивність сервісів
Соціальна справедливість	Справедливість розподілу пільг та ресурсів між різними групами в громаді
Комунікація	Етичність спілкування, знання правил взаємодії з людьми, що мають бойовий досвід
Специфічні модулі (тільки для членів родин ветеранів та самих ветеранів, які проживають з ними)	
Підтримка з боку місцевої влади	Оцінка роботи місцевих чиновників, наявність адресних програм допомоги тощо
Підтримка з боку мешканців:	Оцінка емоційного клімату, допомоги сусідів, членів громади тощо
Оцінка державної ветеранської політики	Загальний рівень задоволеності державними гарантіями та їх реалізацією на місцях

Опитування населення громад та членів родин
ветеранів і самих ветеранів, які проживають з ними

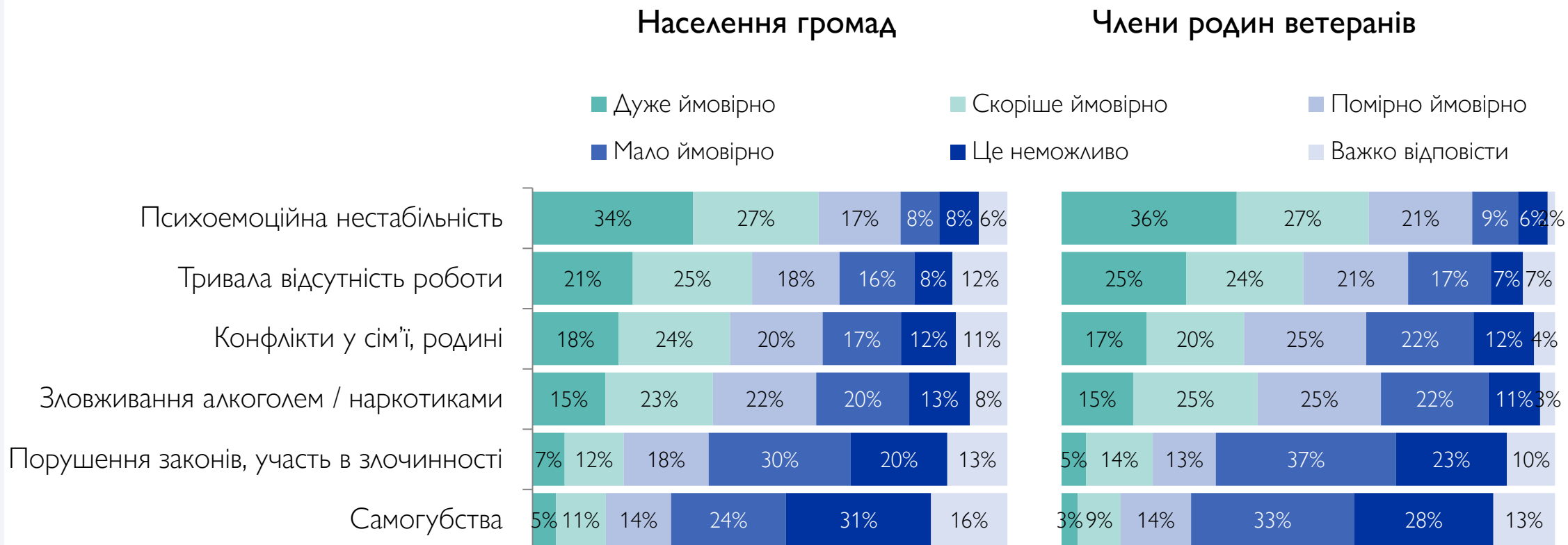
Стигматизація та соціальна дистанція: Рівень готовності прийняти ветерана як члена родини, сусіда, колегу чи жителя громади; наявність упереджень щодо агресивності



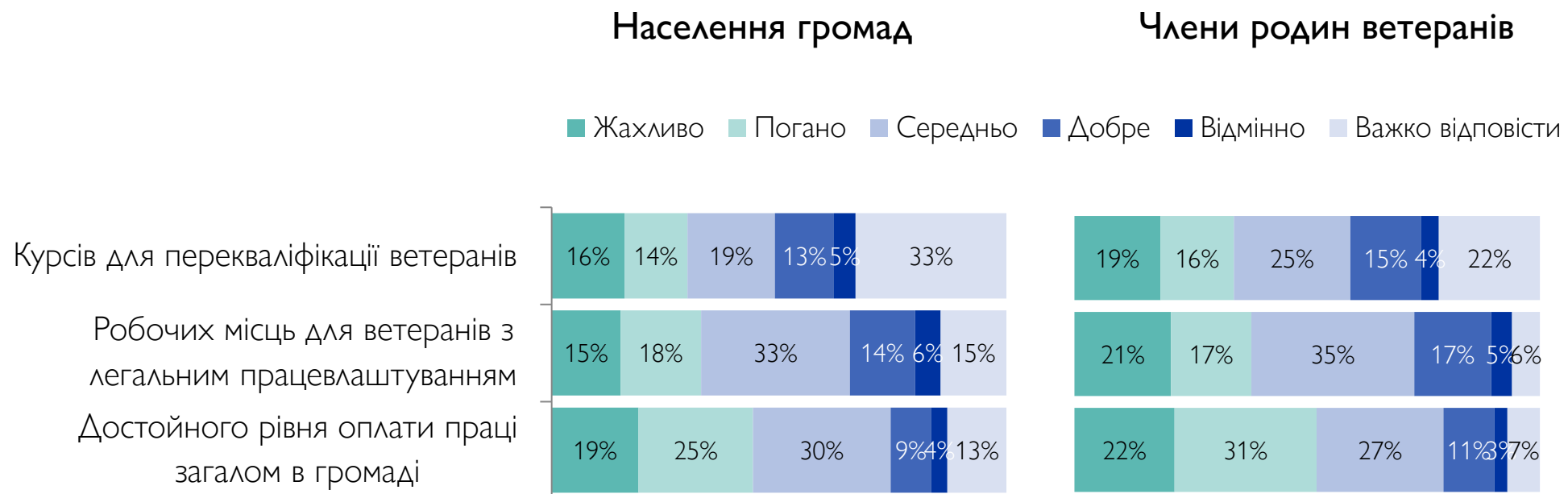
Конфлікти при взаємодії: Частота виникнення непорозумінь у побутових ситуаціях (черги, транспорт, заклади обслуговування)



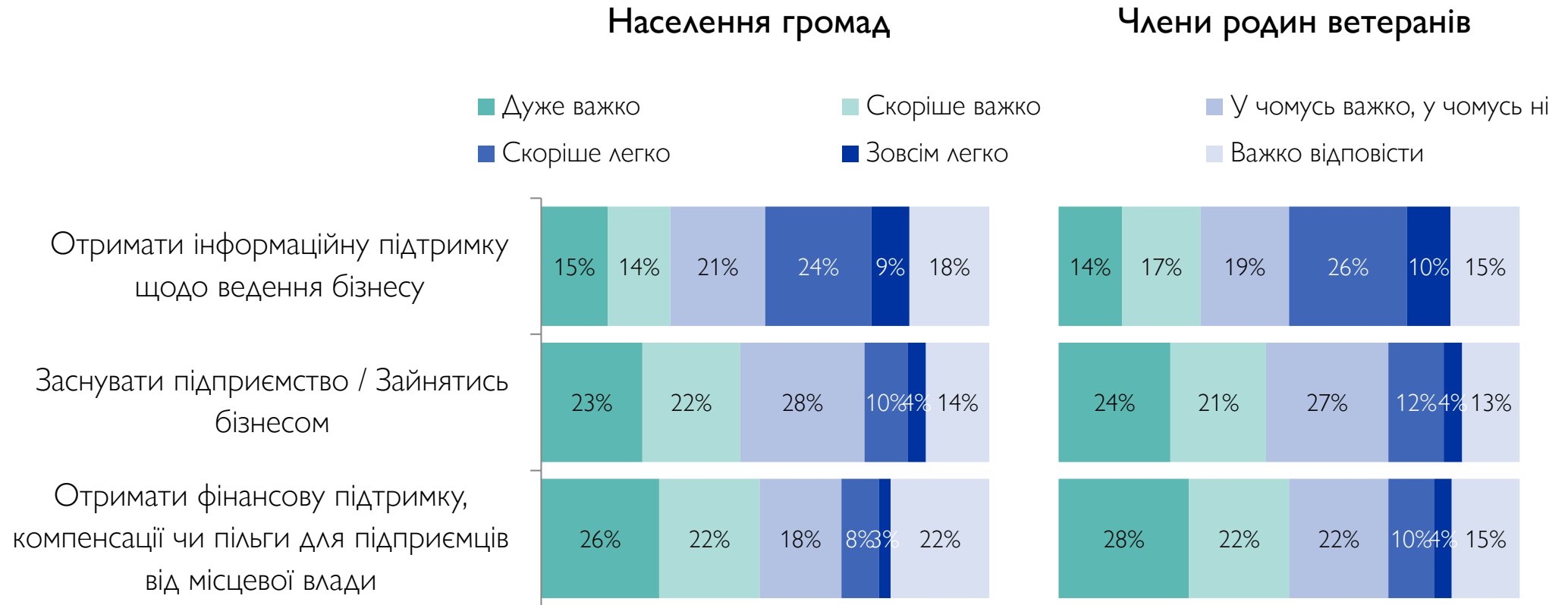
Психосоціальні ризики: оцінка рівня тривожності громади щодо повернення ветеранів та оцінка ризиків виникнення кризових явищ (конфліктів у родині, алкоголізм, наркоманія, участь у організованій злочинності тощо)



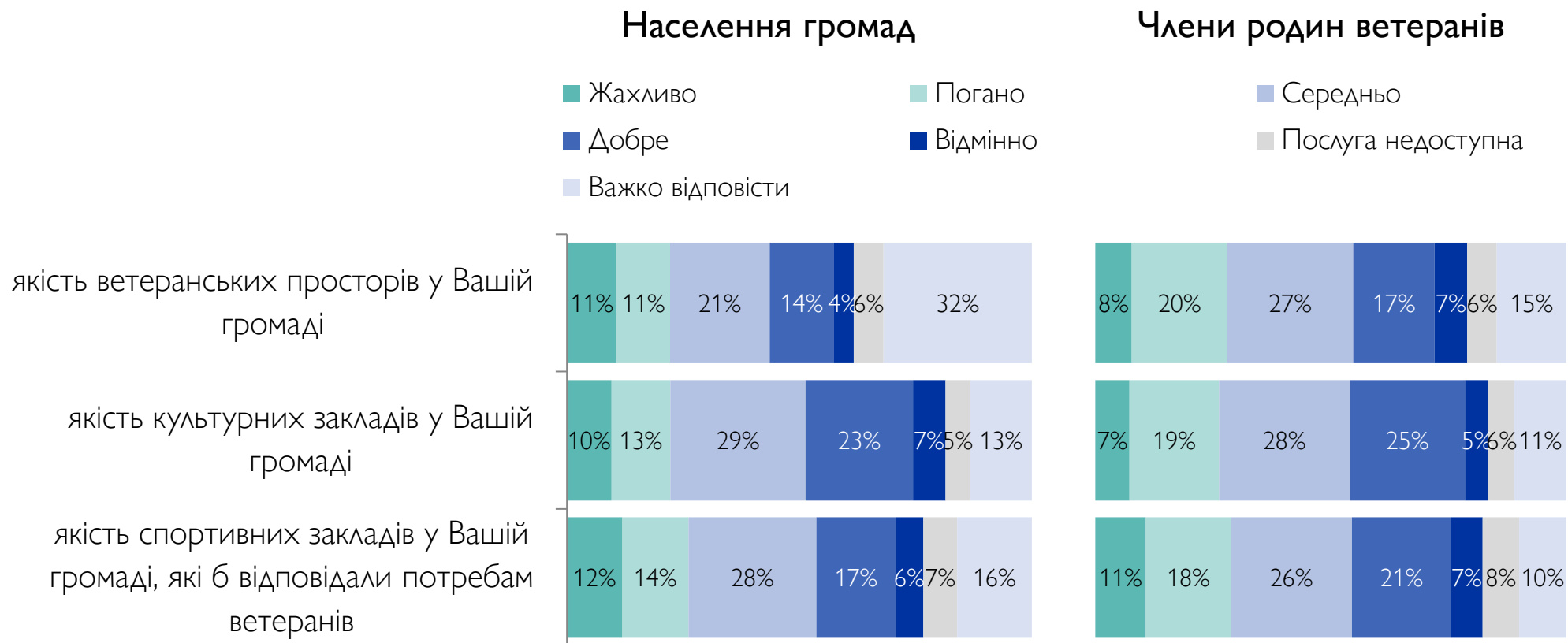
Працевлаштування: Готовність роботодавців (у сприйнятті громадян) брати на роботу ветеранів. Наявність/якість курсів перекваліфікації в громаді



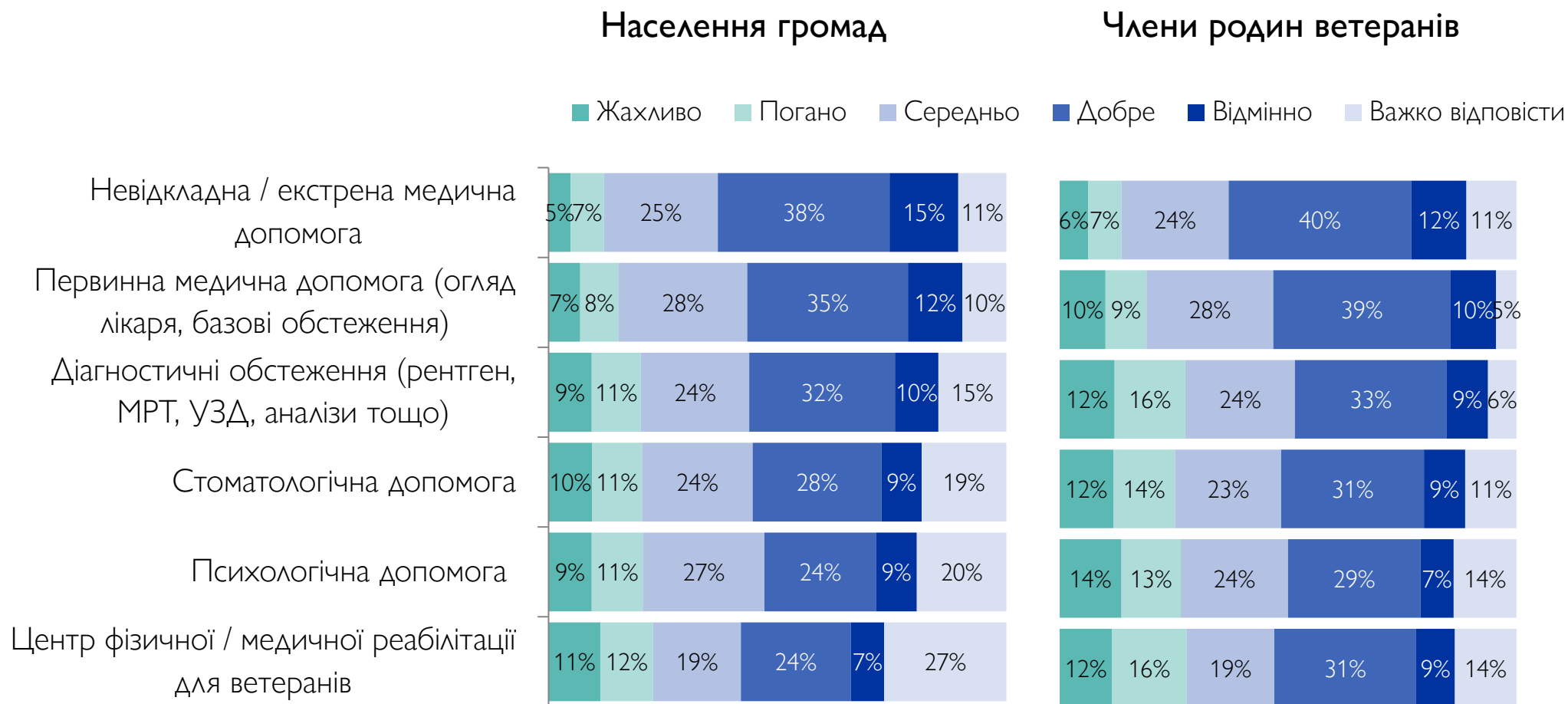
Умови ведення бізнесу: Оцінка легкості ведення підприємництва в громаді



Дозвілля: Наявність/якість/доступність культурних/спортивних закладів для ветеранів

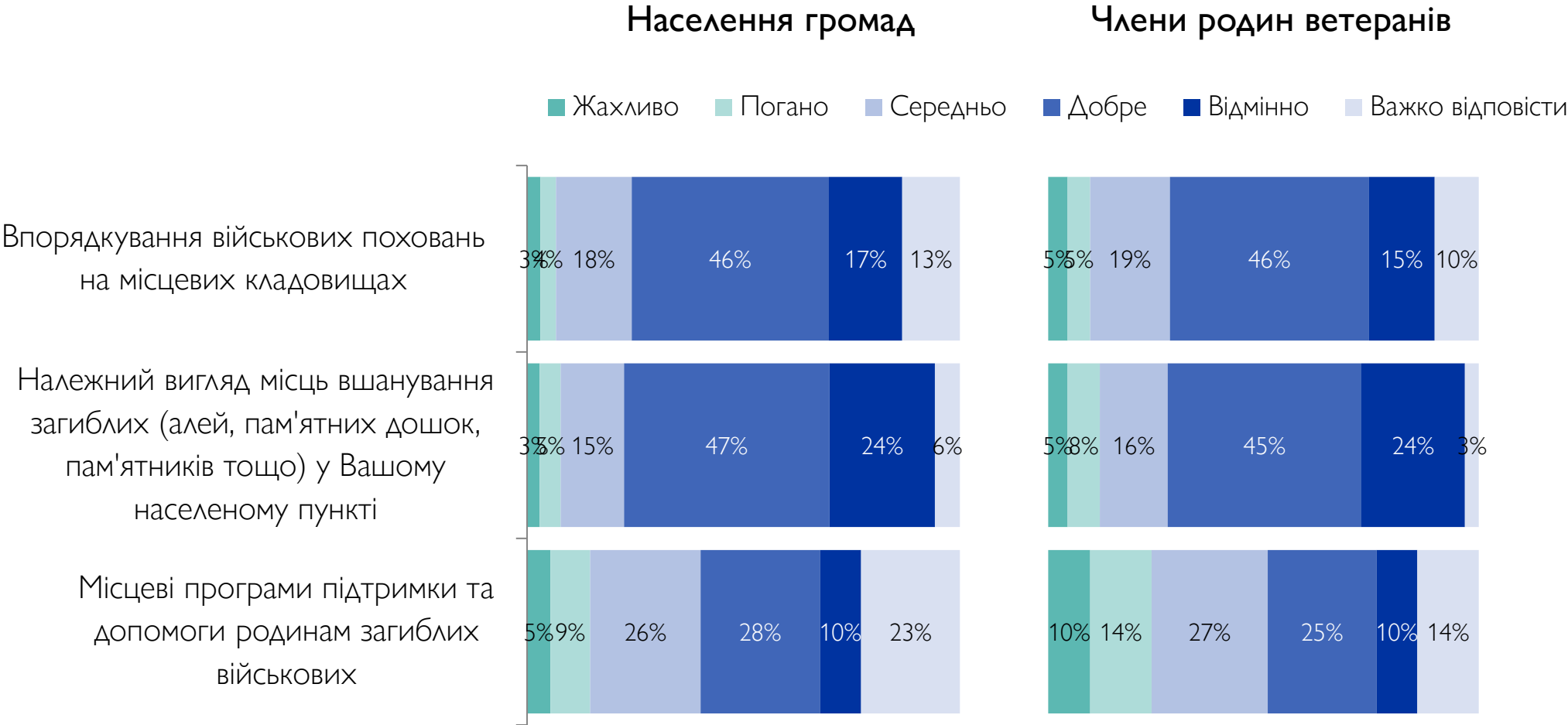


Медичні та психологічні послуги: Якість та доступність надання медичної/психологічної допомоги. Рівень довіри до медичних працівників, консультантів – психологів

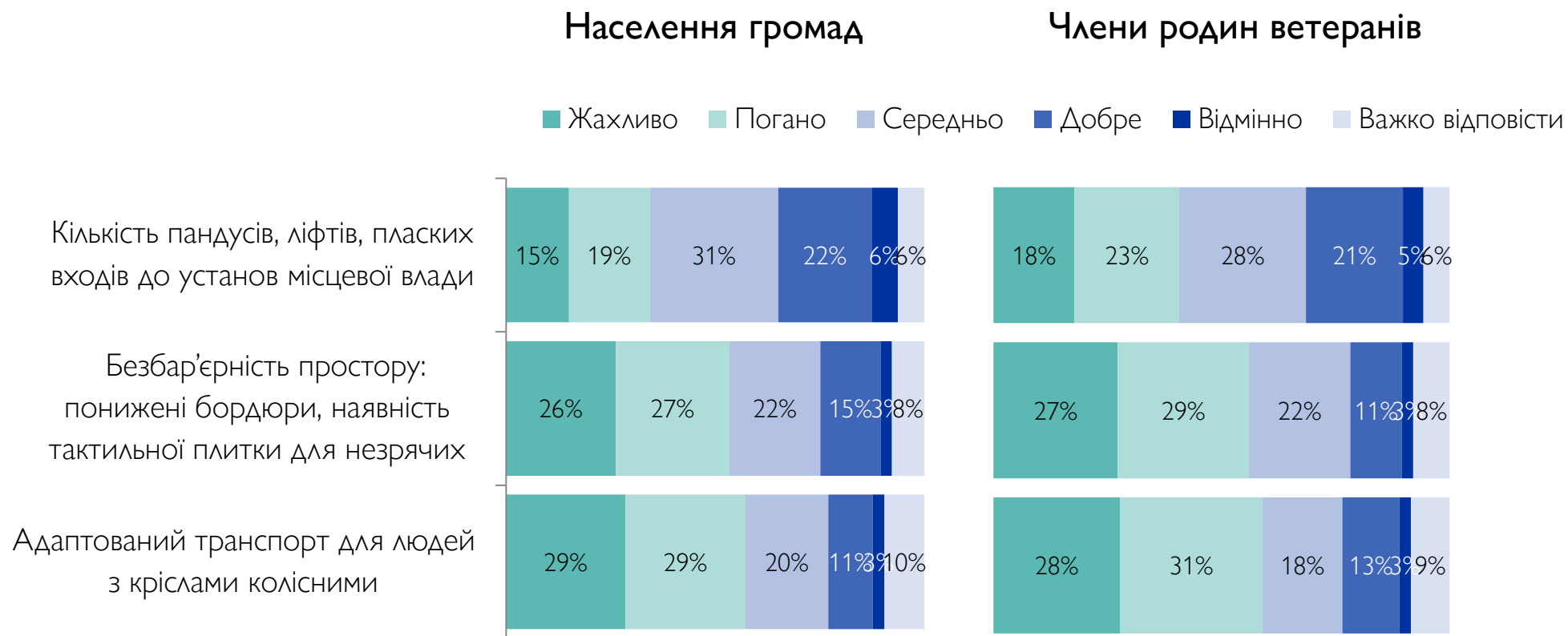


Меморіалізація: Ступінь задоволеності тим, як громада вшановує пам'ять загиблих та поважає живих героїв

Оцінка потреб громад та готовності до реінтеграції ветеранів

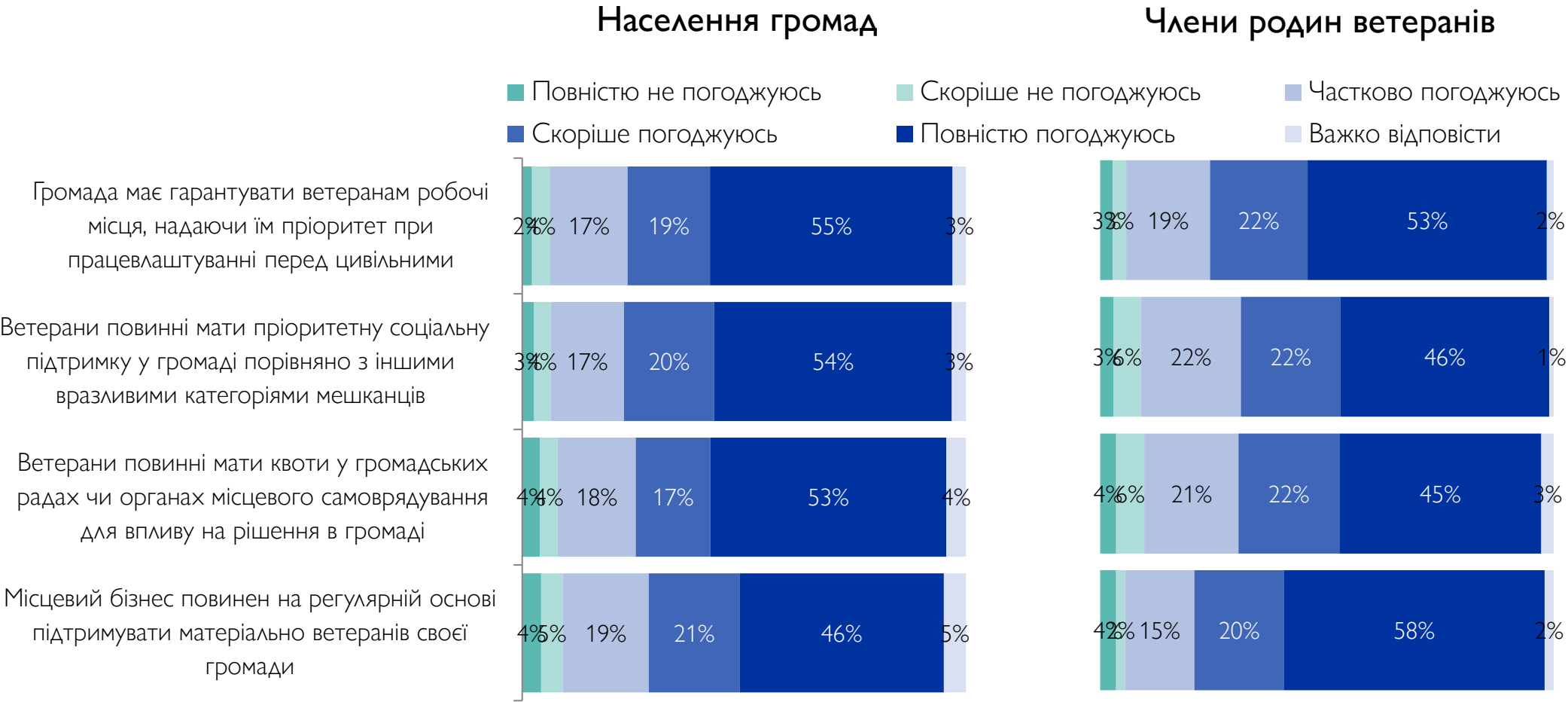


Інклюзія та простори: Фізична доступність інфраструктури (пандуси, транспорт) та інклюзивність сервісів



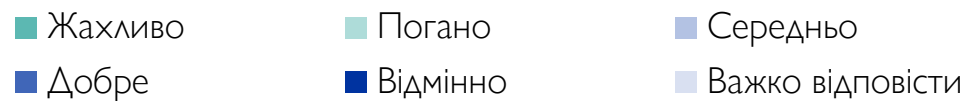
Соціальна справедливість: Справедливість розподілу пільг та ресурсів між різними групами в громаді

Оцінка потреб громад та готовності до реінтеграції ветеранів

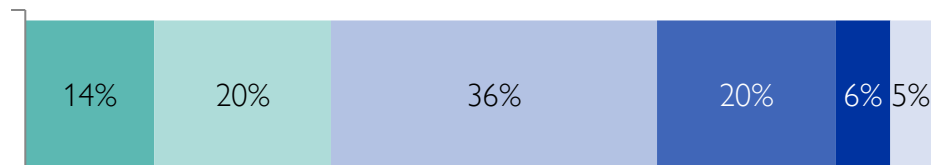


Оцінка залученості до прийняття рішень у громаді та особистої залученості до життя громади

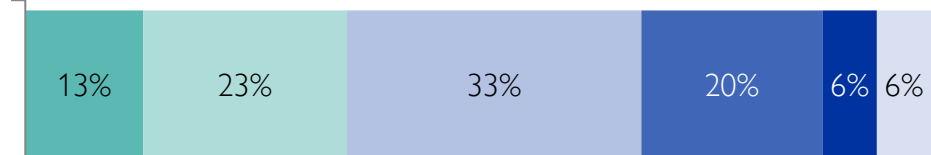
Члени родин ветеранів



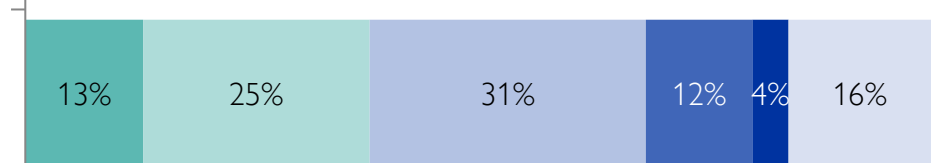
Власна поінформованість про місцеві адресні програми, пільги та послуги, що спрямовані на підтримку ветеранів та членів їхніх родин



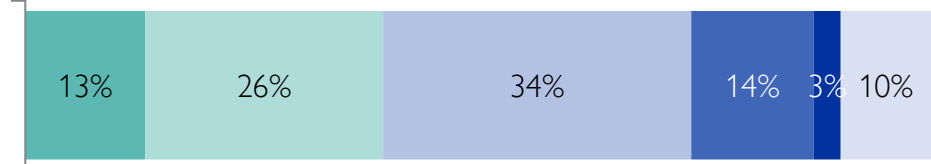
Доступність інформації про місцеві програми допомоги для ветеранів



Залученість ветеранів до прийняття рішень, що стосується життя громади (наприклад участь у місцевих радах, громадських організація тощо)

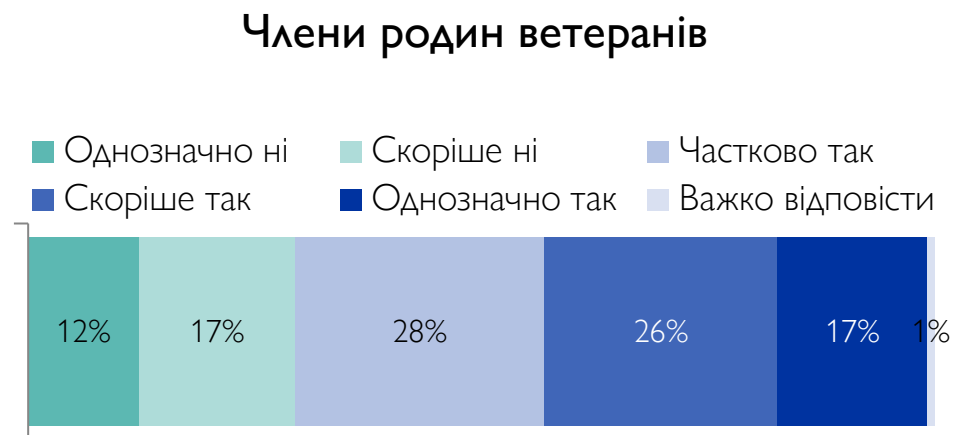


Власна спроможність впливати на життя громади

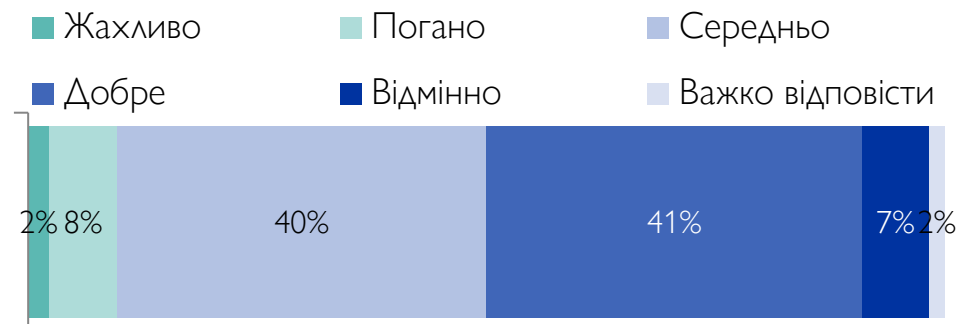


Підтримка з боку мешканців: Оцінка емоційного клімату, допомоги сусідів, членів громади тощо

Чи можете Ви розраховувати на допомогу сусідів, членів громади у разі потреби (побутова допомога, догляд, підтримка)?



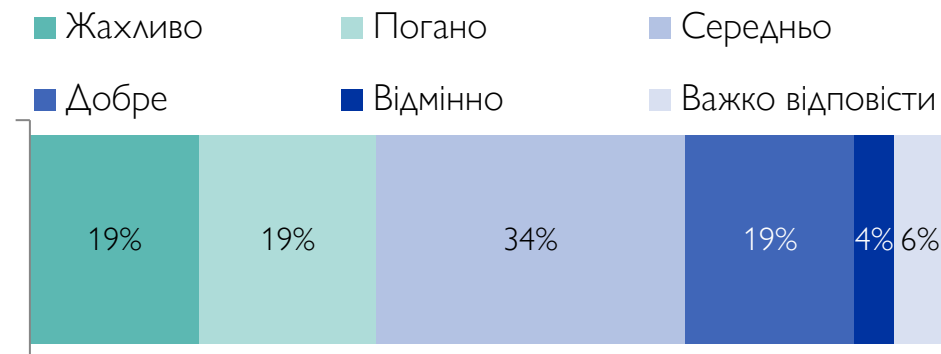
За Вашими спостереженнями, як у цілому ставляться мешканці Вашої громади до ветеранів?



Підтримка з боку місцевої влади: Оцінка роботи місцевої влади, наявність адресних програм допомоги тощо.

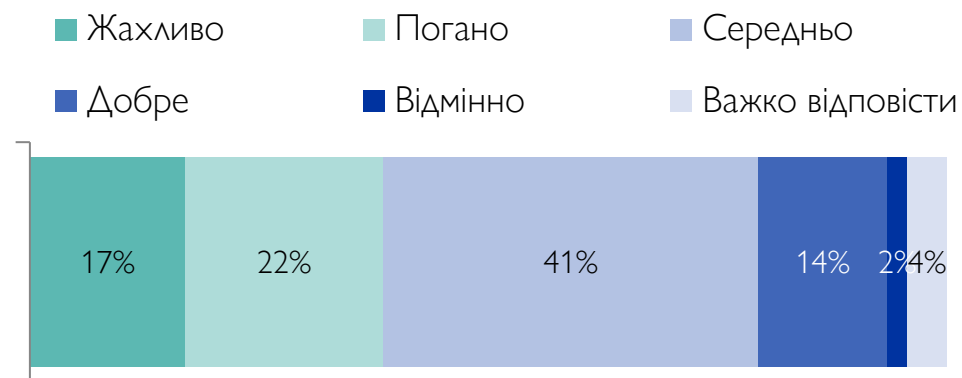
Члени родин ветеранів

Як Ви загалом оцінюєте виконання місцевою владою своїх зобов'язань перед ветеранами?



Оцінка державної ветеранської політики: Загальний рівень задоволеності державними гарантіями та їх реалізацією на місцях

Як Ви загалом оцінюєте виконання центральною владою своїх соціальних зобов'язань перед ветеранами?

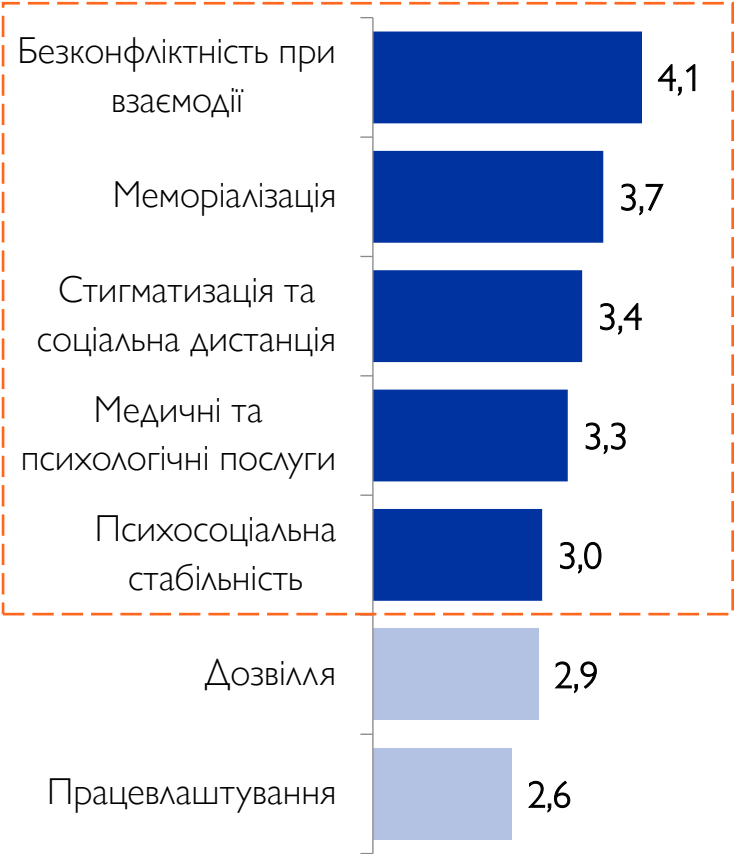
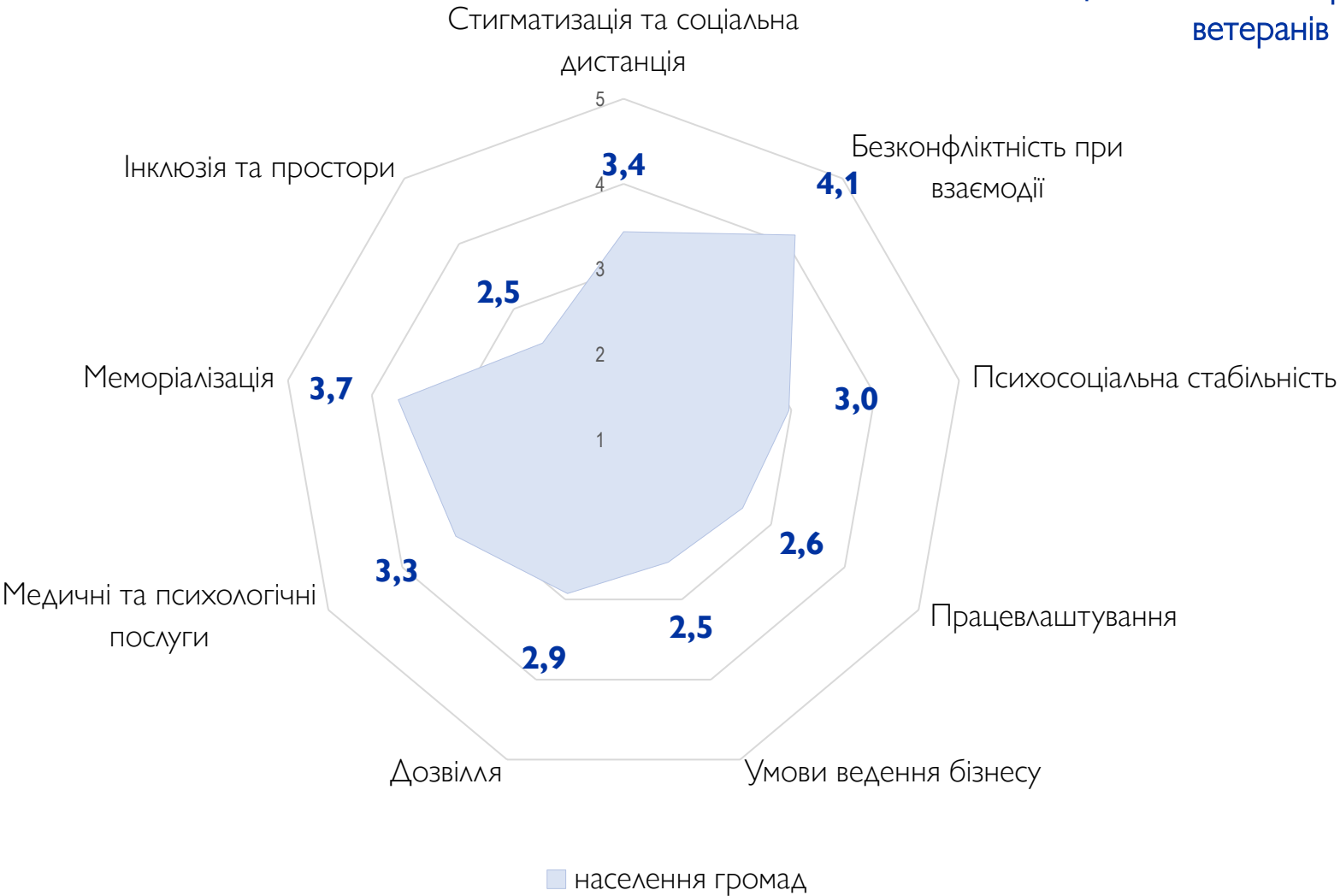


Зведені індексні оцінки готовності громади до
реінтеграції ветеранів

Опитування населення громад

Оцінка готовності громади до реінтеграції ветеранів (населення):

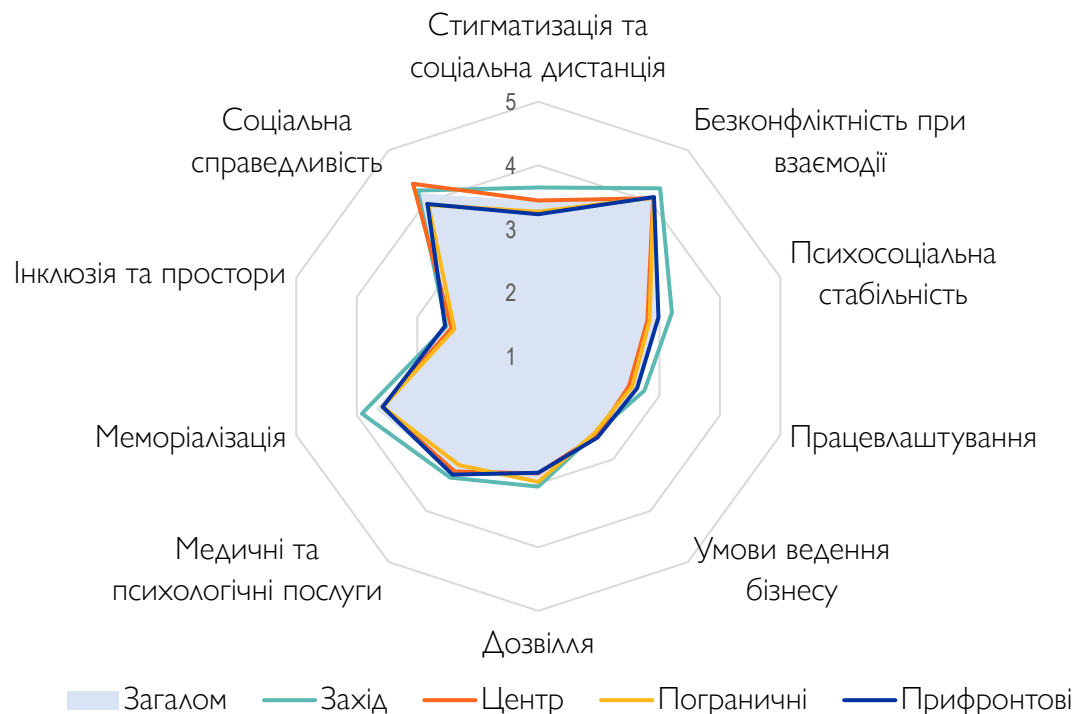
3,2



Оцінка потреб громад та готовності до реінтеграції ветеранів

Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект. Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів

Розподіл за регіонами



Опитування населення громад

Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект. Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів

Розподіл за типом поселення



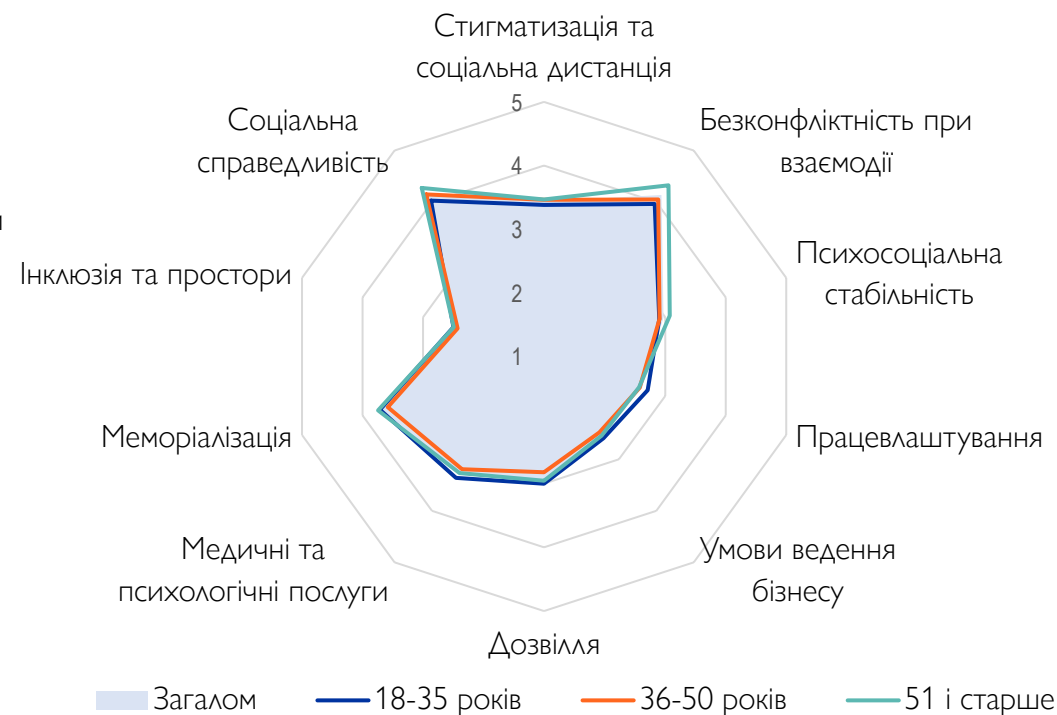
Розподіл за приналежністю до соціальних груп



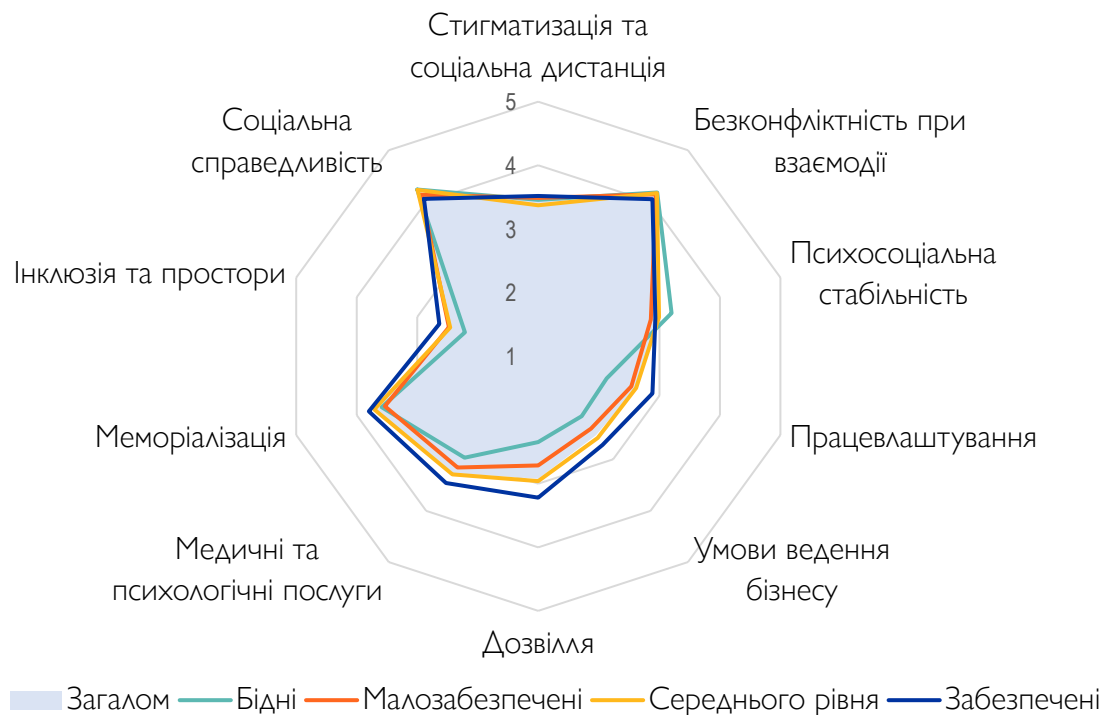
Опитування населення громад

Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект. Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів

Розподіл за віком



Розподіл за рівнем доходів



Опитування населення громад

Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект. Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів

Розподіл за статтю



Опитування населення громад

Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект. Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів

Розподіл за статусом зайнятості



Опитування членів родин ветеранів і самих ветеранів, які проживають з ними



Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект. Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів

Опитування членів родин ветеранів і самих ветеранів, які проживають з ними

Оцінка готовності громади до реінтеграції ветеранів (родини ветеранів і ветерани, які проживають з ними):

3,1



Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект. Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів

Опитування членів родин ветеранів і самих ветеранів, які проживають з ними

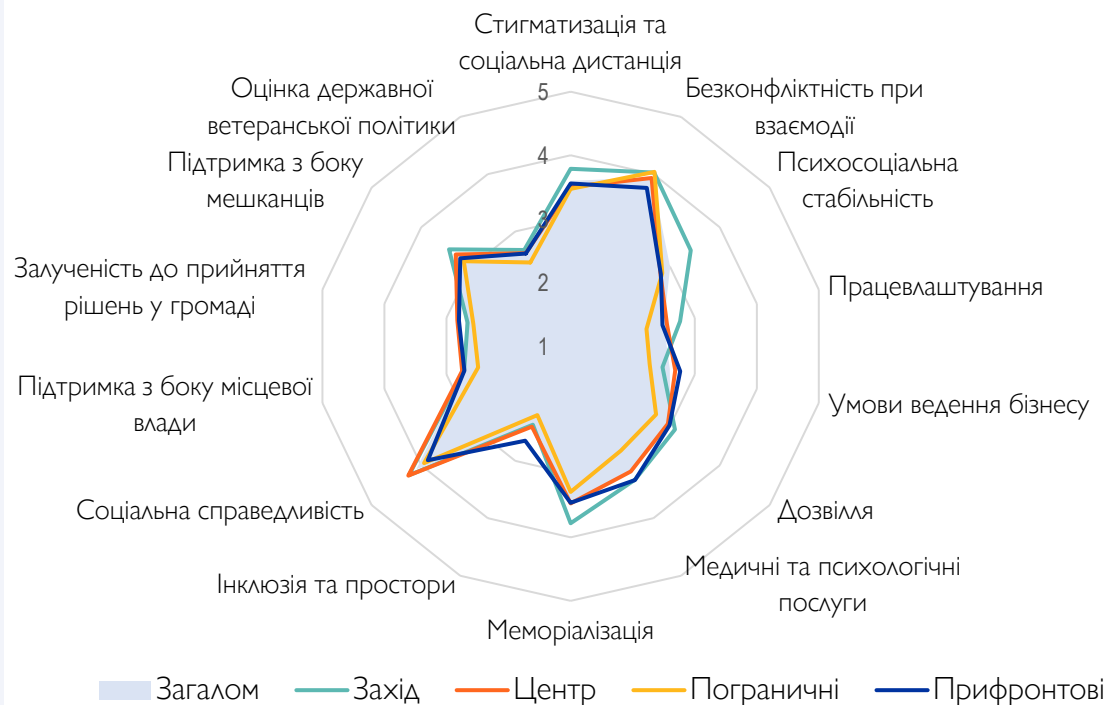
Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект.
Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів

Розподіл за категоріями



Оцінка потреб громад та готовності до реінтеграції ветеранів

Розподіл за регіонами



Опитування членів родин ветеранів і самих ветеранів, які проживають з ними

Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект. Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів

Розподіл за типом поселення



Розподіл за рівнем доходів



Опитування членів родин ветеранів і самих ветеранів, які проживають з ними

Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект. Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів

Розподіл за наявністю дітей



Порівняння оцінок населення громад та членів
родин ветеранів і самих ветеранів, які проживають з
НИМИ

Порівняння оцінок населення громад та членів родин ветеранів і самих ветеранів, які проживають з ними

Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект.
Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів



Порівняння оцінок населення громад та членів родин ветеранів і самих ветеранів, які проживають з ними

Оцінка готовності громади до реінтеграції ветеранів

Населення громад:

3,2

Родини ветеранів і ветерани:

3,1



■ населення громад

■ члени родин ветеранів і ветерани

Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект. Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 — мінімальний рівень, 5 — максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів

Порівняння оцінок населення громад та членів родин ветеранів і самих ветеранів, які проживають з ними

Кожен із тематичних модулів наведений як окремий аспект.
Оцінки аспектів представлені у вигляді зведених індексів за 5-бальною шкалою, де 1 – мінімальний рівень, 5 – максимальний рівень готовності громади до реінтеграції ветеранів



■ населення громад

— члени родин ветеранів

— ветерани, які проживають з ними

Ключові результати і висновки

КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ І ВИСНОВКИ

- **Головною силою громад** є підтримка ветеранів (4,2 бала серед населення та 4,1 – серед родин) і переважно безконфліктна побутова взаємодія (4,1 та 3,9 бала).
- **Найслабшими сферами** залишаються безбар'єрність (2,5/2,4 бала), працевлаштування (2,6/2,5) та умови для бізнесу (2,5/2,6).
- Ветерани та їхні родини **критично оцінюють** підтримку місцевої влади (2,7), залученість до прийняття рішень (2,7) та реалізацію державної ветеранської політики (2,6).
- Готовність громад до реінтеграції ветеранів залежить від **регіону**: на Заході оцінки вищі, у прикордонних і прифронтових областях – значно нижчі.
- **Обласні центри** краще забезпечують працевлаштування, інклюзію, медицину та дозвілля, тоді як сільські громади мають сприятливіший соціально-психологічний клімат.
- **Заможніші респонденти** вище оцінюють послуги та можливості громад, а менш забезпечені гостріше відчувають системні дефіцити.
- Найкритичнішими оцінювачами процесу реінтеграції є **місцеві підприємці**, тоді як пенсіонери та наймані працівники налаштовані оптимістичніше.
- **Найвразливішою групою** залишаються члени ветеранських родин, переважно дружини, які через щоденний супровід гостріше відчувають проблеми медицини, інклюзії та працевлаштування.

КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ І ВИСНОВКИ

- **Суспільне сприйняття ветеранів**

У громадах переважають повага і вдячність до ветеранів, однак трапляються байдужість, зневага та агресія. Попри декларовану готовність до взаємодії, її ускладнюють взаємне нерозуміння між військовими й цивільними, самоізоляція ветеранів та стереотипи про їхню нестабільність, агресивність, залежності й меркантильні мотиви служби.

- **Психоемоційний стан і повернення в родину**

Після повернення ветерани часто стикаються з емоційною закритістю, дратівливістю, вразливістю, апатією, депресивними станами та втратою мотивації. Родини відчують напругу, пов'язану з порушеннями сну, тривожністю та можливим ПТСР. Водночас зберігається недовіра до психологічної і психіатричної допомоги.

- **Економічна інтеграція**

Стан економіки громад оцінюють як задовільний, проте кадровий дефіцит, особливо у робітничих професіях, залишається гострим. Розвиток бізнесу стримують інфляція, підвищення тарифів, податкове навантаження та непередбачуваність умов. Влада і роботодавці готові працевлаштовувати ветеранів, але цьому перешкоджають непристосовані робочі місця, стан здоров'я ветеранів, їхнє небажання працювати на важких робітничих посадах, низькі зарплати порівняно з військовими виплатами та потреба у перекваліфікації.

КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ І ВИСНОВКИ

- **Інфраструктура, іклюзія та доступ до послуг**

Первинна медична допомога загалом доступна, але бракує реабілітологів, травматологів і стоматологів-протезистів, а безкоштовні КТ та МРТ супроводжуються тривалими чергами. Спеціалізована медицина, реабілітація та якісна психологічна підтримка доступні лише у половині досліджених громад. Частина ветеранських центрів існує лише «на папері». Попри поступове покращення безбар'єрності, дороги та громадський транспорт переважно не пристосовані для маломобільних людей.

- **Ветеранська політика та роль влади**

Місцева влада намагається підтримувати ветеранів у межах своїх ресурсів, однак родини часто стикаються з формальним ставленням, бюрократією, перекладанням відповідальності та браком індивідуального супроводу. Місцеві програми охоплюють основні напрями підтримки, проте фінансуються лише з бюджетів громад. Відсутність державних субвенцій поглиблює нерівність між заможними та бідними громадами.

Необхідна проактивна міжсекторальна політика: підтримка сімей, пом'якшення фінансового переходу до цивільного життя, стимулювання роботодавців, державне співфінансування громад, дестигматизація ветеранів і їх залучення до управління громадами.

Рекомендації

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- Продовжувати **освітні кампанії** проти стереотипів про «нестабільність» ветеранів. Проводити спільні заходи ветеранів та цивільних у громадах.
- Запровадити обов'язкові **тренінги з безконфліктного спілкування**, реінтеграційної етики та деескалації для працівників транспорту, ЦНАПів, держустанов і торгівлі.
- Посилити **взаємодію соціальних служб і поліції** у ветеранських родин, передбачивши кризову та сімейну психотерапію.
- Поширити **психологічний супровід на родини ветеранів**, зокрема забезпечити профілактику вигорання та послуги «перепочинку».
- Залучати **профільних фахівців у сільські й віддалені громади** через цільове житло та муніципальні доплати.
- Гарантувати **належне фінансування ветеранських хабів і центрів життєстійкості**, забезпечивши їх реальними фахівцями.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- Провести **аудит доступності громад**, закуповувати низькопідлоговий транспорт і адаптувати ключові маршрути для людей із порушеннями руху та зору.
- Запровадити на 6–12 місяців **компенсації ветеранам**, які після демобілізації переходять на нижче оплачувану цивільну роботу.
- Активніше **інформувати бізнес про компенсації** за облаштування робочих місць і надати податкові пільги за створення інклюзивного середовища.
- Оновити **програми перекваліфікації** та збільшити фінансування навчання технологічним і фізично неважким професіям.
- Забезпечити **державне співфінансування місцевих ветеранських програм** та однаковий кошик послуг у всіх громадах.
- Запровадити в ЦНАПах **єдиний алгоритм супроводу ветерана** до повного вирішення запиту з мінімумом бюрократії.



КОНТАКТИ

Rating Group
01010, м. Київ, вул. Еспланадна, 20

<http://ratinggroup.ua/>
info@ratinggroup.ua

